

Odpověď na vypořádání připomínek Českého svazu ochránců přírody k č. j. předkladatele MZE-60168/2023-11151

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Původní návrh ČSOP:

K § 9 odst. 4 a 5 vč. souvisejících navazujících právních předpisů

Státní správa myslivosti dnes může na určitou dobu zakázat vstup do honitby nebo její části. Obora, jako součást krajiny, však není veřejnosti nepřístupná celý rok. Oplotit oboru je jediná možnost, jak oplotit část krajiny mimo zastavitelné a zastavěné území. V případě, že by o vstupu do obory rozhodoval pouze vlastník, hrozí, že vznikne řada nových obor ve stylu soukromých zaplacených území pod rouškou obory. Tato úprava není ani řádně odůvodněna. Nesouvisí s hlavními cíli novely (viz důvodová zpráva). Počítá se v ní víceméně s tím, že bude na (libo)vůli držitele honitby, do jaké míry bude obora veřejnosti zpřístupněna nebo zneprístupněna s výjimkou blíže neznámých částí roku, které bude upravovat teprve prováděcích právní předpis. Není ani řečeno, podle jakých kritérií bude o režimu přístupnosti obory držitel honitby rozhodovat.

~~*(4) ——— Držitel honitby, která je oborou, rozhoduje o zpřístupnění a zneprístupnění obory veřejnosti. Pokud oboru její držitel veřejnosti nezpřístupní, není obora veřejnosti přístupná. Držitel nebo uživatel obory oboru zpřístupní uveřejněním návštěvního řádu na vstupech do obory, ve kterém upraví podmínku vstupu zejména s ohledem na ochranu životního prostředí a životní pohodu chované zvěře. Vstup do obory nesmí být omezen nebo znemožněn z vůle jejího držitele minimálně v období stanoveném vyhláškou.*~~

~~*(5) ——— Projeví-li vlastník stavby nebo pozemku, který se nachází uvnitř obory, vůli zpřístupnit jim vlastněnou stavbu nebo pozemek veřejnosti, je držitel honitby, která je oborou, povinen této vůli vyhovět a uvedenou stavbu nebo pozemek zpřístupnit veřejnosti. Povinnost zpřístupnit oboru, popřípadě její část, je dána rovněž tehdy, vyplývá-li tato povinnost z jiného právního předpisu, z rozhodnutí orgánu veřejné moci nebo z právního jednání, kterým je držitel honitby, která je oborou, vázán. Držitel honitby je povinen umožnit vstup do obory složkám integrovaného záchranného systému, orgánům veřejné moci při výkonu své působnosti a dalším osobám, které jsou oprávněny vstoupit na pozemky tvořící oboru podle jiného právního předpisu.*~~

Požadujeme tato dvě ustanovení vypustit, vč. návrhu souvisejících předpisů:

Část platného znění zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona, ve znění účinném od 1.1. 2024, s vyznačením navrhovaných změn.

Příloha 1 - Drobné stavby

(1) Drobnými stavbami jsou

8. oplocení lesních školek a ~~obor59~~, oplocení zřízené k ochraně lesních porostů před zvěří na lesních pozemcích a oplocení dřevin vysazených za účelem založení územního systému ekologické stability, která jsou bez podezdívky, přičemž nesmí dojít k omezení provozu na pozemní komunikaci nebo k přerušení turisticky značené trasy,

Příloha 2 - Jednoduché stavby

(1) Jednoduchými stavbami jsou stavby nebo zařízení a terénní úpravy, a to

q) oplocení obor.

Tato připomínka je zásadní.

Vypořádání MZe

Neakceptováno.

Na základě rozhodnutí vedení Ministerstva zemědělství dochází k navržené úpravě vstupu do obor. Jedná se o posílení práv vlastníků, jak vyplývá z Programového prohlášení vlády. Vstup do obory bude stanoven prováděcím předpisem, a to tak, aby veřejnost měla přístup do obory zejména v hlavní turistické sezoně. V období stanoveném prováděcím právním předpisem bude nezbytné zpřístupnit oboru v rozsahu obecného užívání lesa a v rozsahu práva na přístup do krajiny. Vyhláška bude upravovat pro jednotlivé druhy zvěře chované v oborách, nebo jejich kombinaci, minimální rozsah z pohledu části roku a denní doby v těchto částech roku, kdy bude držitel honitby povinen v návštěvním řádu oboru veřejnosti zpřístupnit.

Oborní chovy slouží především k chovu zvěře. Nemožnost držitele honitby, která je oborou, omezit vstup veřejnosti je neproporcionální vzhledem k této možnosti ukotvené v § 20 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a v § 63 odst. 3 zákona č. 114/1992, o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Dosavadní systém, kdy byl vstup omezen opatřením vydaným státní správou myslivosti, příliš nefungoval, a to z toho důvodu, že tato rozhodnutí byla často napadána a končila i u Ústavního soudu. Hlavním problémem napadených rozhodnutí se ukázalo především to, že objektivně stanovit, co je z hlediska potřeb zvěře pro znepřístupnění obory účelné a co nikoliv, je velmi obtížné a do značné míry závisí na tom, která osoba toto hodnotí. Z toho důvodu bylo přistoupeno k tomu, že o omezení vstupu bude rozhodovat právě držitel honitby, která je oborou. Jak již bylo uvedeno výše, jedná se o přiznání stejných práv, jaký mají např. chovatelé hospodářských zvířat či vlastníci oplocených lesních pozemků (i v těchto případech je znemožněn volný průchod krajinou).

Pokud bychom to ilustrovali na konkrétním případě, pak by bez této úpravy bylo možné vstupovat do obory kde se chová jelení zvěř, ale na pozemky farmového chovu, kde se rovněž chová jelení zvěř, nikoliv. Tuto disproporci umocňuje rovněž fakt, že bezmála polovina obor v ČR má výměru do 50 ha.

Námítky ČSOP k vypořádání:

MZe účelově schovává za programové prohlášení vlády o posílení práv vlastníků zákaz vstupu do krajiny. A zároveň k tomu navrhuje i změnu stavebního zákona, která umožňuje stavbu oborního oplocení jako drobnou stavbu. To povede k znepřístupnění dalších částí krajiny, protože založit oboru jako jediné možné řešení zaplacení svých pozemků mimo zastavěné a zastavitelné území obce, bude velmi snadné. Toto ustanovení je v rozporu i s ústavou, která zajišťuje volný přístup do krajiny. MZe se zde odkazuje na vyhlášku, která stanoví minimální dobu zpřístupnění obor. Ale pokud tato vyhláška nebude vydána (a to je dnes bohužel známá praxe), bude o uzavření rozhodovat majitel. To znamená, že lze předpokládat úplné uzavření

většiny obor. A z druhé strany tlak na vznik nových uzavřených oblastí krajiny, protože jak uvádíme výše, je to jediný, a díky novele bude i snadný, způsob jak si uzavřít „svou“ část krajiny mimo zastavěné území.

K zákazu vstupu do obor (§ 9):

1. Navrhovaná zákonná úprava zavádí nové, významné omezení ústavního práva každého na svobodu pohybu podle čl. 14 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále též jen „*Listina*“), a to ve vztahu k ústavně zaručenému vlastnickému právu k pozemkům obor (čl. 11 Listiny).
2. Navržená zákonná úprava je především ústavně problematická, a to přinejmenším ze dvou důvodů.
3. Za prvé: Podle čl. 14 odst. 3 Listiny lze svobodu pohybu omezit jen tehdy, jestliže „*je to nevyhnutelné pro ... ochranu práv a svobod druhých*“. Navržená úprava zavádí nové a výrazné omezení svobody pohybu veřejnosti na území obor, a tím i omezení práva na volný průchod krajinou podle § 63 zákona o ochraně přírody a krajiny a práva na obecné užívání lesa podle § 19 lesního zákona, ačkoli to není nevyhnutelné. Důvodová zpráva i vypořádání připomínek sice nějaké důvody uvádí, ale ty rozhodně nejsou „*nevyhnutelné*“. Po dlouhá desetiletí (od roku 1992, ale v zásadě i před rokem 1989) nikdy na území obor takto výrazné omezení svobody pohybu veřejnosti z důvodu ochrany vlastnického práva neplatilo a přitom vlastnický režim obor na jedné straně a právo veřejnosti na volný průchod krajinou a na obecné užívání lesů v zásadě poklidně fungovaly (s výjimkou několika málo excesivních případů, a to buď svévolných zákazů či zabránění vstupu ze strany vlastníků obor, anebo nezákonných opatření obecné povahy vydaných orgány státní správy myslivosti). Navržená zákonná úprava je tak nejen nepřiměřená, neboť tuto dlouhodobě zavedenou a všeobecně poklidně fungující rovnováhu ruší a na území obor v zásadě (s výjimkami stanovenými v předvídané vyhlášce) zcela nadřazuje vlastnické právo vlastníků obor nad svobodou pohybu veřejnosti. Ale navíc: zmíněným svévolným, resp. nezákonným praktikám, které nikdy nepředstavovaly nic více než excesy, ustupuje a legalizuje je.
4. Navržená zákonná úprava nepřiměřeně nadřazuje vlastnické právo vlastníků obor nad svobodou pohybu veřejnosti i tím, že oprávnění zakázat veřejnosti vstup do obor svěřuje vlastníkům (a to zcela a bez uvedení důvodu) jako zásadu, přičemž vyhláška Ministerstva zemědělství má (jako výjimkou) stanovit minimální období, kdy vlastník nesmí veřejnosti vstup do obory zakázat. Navržená zákonná úprava tak převrací dosavadní dlouhodobě zavedený vztah mezi svobodou pohybu veřejnosti v oborách (jako zásadou) a zákazem vstupu (jako výjimkou).
5. Následující argument Ministerstva zemědělství ve vypořádání připomínky ČSOP je nepravdivý a v právním státě nepřijatelný (až absurdní): „*Dosavadní systém, kdy byl vstup omezen opatřením vydaným státní správou myslivosti, příliš nefungoval, a to z toho důvodu, že tato rozhodnutí byla často napadána a končila u Ústavního soudu.*“ Rozhodně není pravda, že by opatření obecné povahy orgánů státní správy myslivosti podle § 9 odst. 3 zákona o myslivosti byla „*často napadána a končila u Ústavního soudu*“. Jednalo se o jednotky případů, přičemž u Ústavního soudu skončilo jen několik kauz. Ale hlavně: To, že občané, popř. obce nějaká opatření správních orgánů (úspěšně) napadají u soudů, neukazuje na nefunkčnost zákonné úpravy, ale na nezákonnost praxe správních orgánů, tzn. na to, že správní orgány zákonnou úpravu vykládají a aplikují v rozporu se zákonem. A to je důvod ke kultivaci správní praxe, ale nikoli ke změně zákonné úpravy. Navržená zákonná úprava tak ve své podstatě znamená, že se dotčení občané (veřejnost) již nebudou moci domáhat zrušení nezákonných opatření státní správy, která jim omezila svobodu pohybu (resp. právo na volný průchod krajinou), neboť svobodu pohybu (resp. právo na volný průchod krajinou) jim omezí sama navržená zákonná úprava, když rozhodování o zákazu vstupu do obor napříště zcela svěří vlastníkům obor.

6. Následující argument Ministerstva zemědělství ve vypořádání připomínky ČSOP je mimoběžný: „*Hlavním problémem napadených rozhodnutí se ukázalo především to, že objektivně stanovit, co je z hlediska potřeb zvěře pro zpřístupnění obor účelné a co nikoli, je velmi obtížné a do značné míry závisí na tom, která osoba toto hodnotí.*“ Ministerstvo zde argumentuje hlediskem „*objektivity*“. Ale přitom navrhuje zákonnou úpravu, která oprávnění „*stanovit, co je z hlediska potřeb zvěře ... účelné a co nikoli*“ odebrává profesionálním správním úředníkům a nezávislým soudcům a svěřuje ji vlastníkům obor zcela podle jejich vůle. Ministerstvo tak použilo argument o obtížnosti objektivního posuzování k tomu, aby do budoucna toto posuzování svěřilo zcela subjektivní vůli vlastníků obor.
7. Argument Ministerstva zemědělství, který navrženou zákonnou úpravu obhájí jako logickou tím, že obory přirovnává k chovům hospodářských zvířat (farmových chovů), je nepřipadný, neboť srovnává případy, které nemají podobné podstatné znaky. Obora a farma jsou podstatně odlišné způsoby chovu zvěře, resp. zvířat. Argument, podle něhož „*bezmála polovina obor v ČR má výměru do 50 ha*“, je bezpředmětný. Rozdíl mezi oborou a farmových chovem nespočívá ve výměře, ale v režimu.
8. Za druhé: Podle čl. 14 odst. 3 Listiny může být svoboda pohybu „*omezena zákonem*“, a tedy nikoli podzákonným právním předpisem (např. vyhláškou) A podle čl. 4 odst. 2 Listiny mohou být „*meze základních práv a svobod ... upraveny pouze zákonem*“. Navržená zákonná úprava je s těmito ústavními normami v rozporu. Pokud zákon na jedné straně svěřuje oprávnění zakázat veřejnosti vstup do obor zcela vlastníkům obor a na druhé straně svěřuje oprávnění stanovit časové výjimky z případného paušálního celoročního zákazu jen vyhláškou, pak „*meze*“ svobody pohybu nestanoví zákon, ale vyhláška.

K vymezení oplocení obor jako drobných staveb:

9. Možnost, aby vlastníci stavěli oplocení obor v režimu „*drobných staveb*“, a tedy bez povolení stavebního úřadu, zavádí zcela neodůvodněnou privilegaci pro regulaci výstavby tohoto typu poměrně významných stavebních zásahů do krajiny, přírody, včetně územního systému ekologické stability, resp. lesa. Obory mají zpravidla desítky hektarů výměry. Tudíž jejich oplocení v řádu mnoha set metrů (popř. někdy až kilometrů) již z povahy věci (tzn. bez dalšího) nemůže být „*drobnou*“ stavbou. Mimoto: navržená zákonná úprava by znemožnila mimo jiné to, aby stavební úřady posuzovaly soulad oplocení s územním plánem atd.